

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U002355

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 17-06-2025

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу: Наказ Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого від 11.07.2025 № 202

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Лацько Анна Віталіївна

2. Anna V. Latsko

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-2581-2198

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 081

Назва наукової спеціальності: Право

Галузь / галузі знань: право

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: право

Дата захисту: 25-06-2025

Спеціальність за освітою: право

Місце роботи здобувача: Зміївський районний суд Харківської області

Код за ЄДРПОУ: 02893858

Місцезнаходження: , 63404

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 8770

Повне найменування юридичної особи: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Код за ЄДРПОУ: 02071139

Місцезнаходження: вул. Пушкінська, буд. 77, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Код за ЄДРПОУ: 02071139

Місцезнаходження: вул. Пушкінська, буд. 77, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 10.81.01

Тема дисертації:

1. Порухення правил охорони вод: кримінально-правова та кримінологічна характеристика.
2. Violation of water protection rules: criminal-legal and criminological characteristics.

Реферат:

1. У дисертації наведено результати комплексного дослідження кримінального правопорушення, передбаченого ст. 242 КК України (порушення правил охорони вод), надано його кримінально-правову і кримінологічну характеристики. Здійснено аналіз складу кримінально караного порушення правил охорони вод, доведено необхідність збереження кримінальної відповідальності за цей склад злочину; вивчено кримінологічну характеристику, що дозволило надати науковій рекомендації з вдосконалення існуючих і розроблення нових заходів запобігання кримінально караному порушенню правил охорони вод. У першому розділі дисертації визначено теоретико-методологічні основи кримінально-правової характеристики передбаченого ст. 242 КК України кримінального правопорушення. Досліджено й класифіковано фактори соціальної обумовленості кримінально караного порушення правил охорони вод, доведено необхідність збереження кримінальної відповідальності за цей злочин. Дисертанткою проведено кримінально-правовий

аналіз складу досліджуваного правопорушення. Розглянуто особливості застосування інших кримінально-правових засобів порушення правил охорони вод, внесено пропозиції з удосконалення кримінально-правової норми щодо встановлення відповідальності юридичних осіб за вчинення дослідженого кримінального правопорушення, також вивчено питання кваліфікуючих ознак при вчиненні передбаченого статтею 242 КК України злочину й особливості звільнення від кримінальної відповідальності чи покарання. Другий розділ присвячено дослідженню порушення правил охорони вод як об'єкта кримінологічного аналізу, вивченню показників його вимірювання й латентності. Спираючись на статистичні дані Офісу Генерального прокурора України за 2019–2023 роки, проаналізовано кількісні, а також якісні показники даного правопорушення, визначено рівень, структуру, динаміку, географію його вчинення. У результаті емпіричного дослідження виявлено фактори, що впливають на рівень латентності досліджуваного кримінального правопорушення. Виокремлено детермінаційний комплекс кримінально караного порушення правил охорони вод, класифіковано поширені в організаційно-управлінській, соціально-економічній, нормативно-правовій, політичній, соціально-психологічній сферах його детермінанти, а також детермінанти корупціогенного характеру. Особливу увагу приділено негативному впливу війни на вчинення такого роду кримінальних правопорушень. Надано кримінологічну характеристику особи при вчиненні кримінально караного порушення правил охорони вод через призму таких елементів, як: соціально-демографічні ознаки, морально-психологічні й кримінально-правові властивості особи. Презентовано узагальнений «кримінологічний портрет» особи, яка вчиняє передбачене ст. 242 КК України кримінальне правопорушення. У третьому розділі вивчено й узагальнено міжнародний та зарубіжний досвід протидії й запобігання кримінально караному порушенню правил охорони вод. Завдяки компаративістському методу дослідження порівняно приписи ст. 242 КК України із положеннями кримінального законодавства деяких зарубіжних країн, а саме Німеччини, Польщі, Грузії та Казахстану. Досліджено один із напрямків кримінально-правової політики – кримінологічну політику у сфері охорони довкілля. Наголошено, що запобігання кримінально караному порушенню правил охорони вод здійснюється на різних рівнях запобіжної діяльності, а саме: загальносоціальному й спеціально-кримінологічному. Встановлено, що на загальносоціальному рівні передбачається вжиття соціально-економічних і культурно-виховних заходів, тоді як спеціально-кримінологічне запобігання здійснюється за такими напрямками, як: кримінологічна профілактика, відвернення злочинів, припинення злочинів. Наведено власне бачення втілення вказаних заходів на практиці, а також їх приклади. Таким чином, у ході дослідження вирішено наступні наукові завдання: всебічно розкрито сутність кримінально-правового аналізу складу кримінального правопорушення, передбаченого ст. 242 КК України; вдосконалено існуючі й розроблено нові перспективні заходи запобігання кримінально караному порушенню правил охорони вод як на загальносоціальному, так і на спеціально-кримінологічному рівнях. Отримані й обґрунтовані результати дослідження, висновки та пропозиції не лише мають теоретичне значення, а й сприятимуть удосконаленню запобігання порушенню правил охорони вод. Крім того, їх можна використати у: 1) освітній діяльності – при розробці науково-методичних і лекційних матеріалів, впровадженні навчальних дисциплін, проведенні практичних занять та науково-дослідній діяльності студентів; 2) нормотворчій діяльності – під час удосконалення чинного законодавства, зокрема, внесення змін і доповнень до Кримінального кодексу України; 3) правозастосовній діяльності – для підвищення ефективності системи протидії кримінально каранім порушенням правил охорони вод й запобіжної діяльності у цій сфері.

2. The dissertation is devoted to a comprehensive study of the criminal offense provided for in Article 242 of the Criminal Code of Ukraine (violation of water protection rules), which indicates its criminal-legal and criminological characteristics. Based on the research, an analysis of the element of the criminally punishable violation of water protection rules was carried out, the need to maintain criminal liability for this element of the crime was proven; the criminological characteristics were studied, which provided an opportunity to develop scientific recommendations for improving existing and developing new measures to prevent criminally punishable violation of water protection rules. The first section of the dissertation defines the theoretical and methodological foundations of understanding the criminal-legal characteristics of a criminal offense, as provided for in Article 242

of the Criminal Code of Ukraine. The factors of social conditioning of criminally punishable violation of water protection rules have been investigated and classified, and the necessity of maintaining criminal liability for this crime has been proven. The doctoral candidate conducted a criminal-legal analysis of the element of a criminally punishable violation of security rules. The study examines the application of other criminal legal measures in cases of water protection rule violations. It proposes improvements to the criminal law norm regarding the liability of legal entities for the investigated offense. Additionally, it explores the qualifying features of crimes under Article 242 of the Criminal Code of Ukraine and the conditions for exemption from criminal liability or punishment. The second section is devoted to the study of water protection rule violations as an object of criminological analysis. The measurement indicators and latency of criminally punishable water protection rule violations are investigated. Based on statistical data from the Office of the Prosecutor General of Ukraine for the period from 2019 to 2023, quantitative and qualitative indicators of the criminal offense provided for in Article 242 of the Criminal Code of Ukraine were analyzed, and the level, structure, dynamics, and geography of the commission of such a criminally punishable offense were determined. As a result of the empirical study, factors influencing the level of latency of the criminal offense under study were identified. The determinant complex of criminally punishable violations of water protection rules is outlined, with its determinants classified into categories prevalent in the organizational and managerial, socio-economic, regulatory and legal, political, and socio-psychological spheres, as well as those of a corruption-prone nature. Special attention is paid to the negative impact of war on the commission of this type of criminal offenses. A criminological profile of a person who commits a criminally punishable violation of water protection rules has been developed, considering elements such as: socio-demographic characteristics, moral-psychological and criminal-legal properties of the person. A generalized "criminological profile" of a person who commits criminal offenses provided for in Article 242 of the Criminal Code of Ukraine has also been outlined. The third section studies and summarizes international and foreign experience in combating and preventing criminally punishable violations of water protection rules. A comparative study of the criminal offense provided for in Article 242 of the Criminal Code of Ukraine with the criminal legislation of some foreign countries: Germany, Poland, Georgia and Kazakhstan has been conducted. One of the areas of criminal law policy, criminological policy in the field of environmental protection, is investigated. It is emphasized that the prevention of criminally punishable violation of water protection rules is carried out at different levels of preventive activity, namely: general social and special criminological. It has been established that at the general social level, preventive measures include socio-economic and cultural-educational initiatives, while specialized criminological prevention is carried out in the following areas: criminological prevention, crime deterrence, and crime suppression. A personal perspective on the practical implementation of these measures, along with specific examples, is provided. Thus, the study has addressed the following scientific objectives: a comprehensive analysis of the criminal-legal aspects of the offense outlined in Article 242 of the Criminal Code of Ukraine has been conducted; existing prevention measures have been improved, and new promising strategies for preventing criminally punishable violations of water protection rules have been developed at both the general social and specialized criminological levels.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Освоєння нових технологій транспортування енергії, впровадження енергоефективних, ресурсозберігаючих технологій, освоєння альтернативних джерел енергії

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

1. Лацько А. В. Кримінологічні показники кримінально караного порушення правил охорони вод. Вісник Асоціації кримінального права України: електрон. наук. Вид/Б., 2024. Вип. 1 (21). С. 244–254.
2. Лацько А. В. Латентність кримінально каранних порушень правил охорони вод. Міжнародний науковий журнал "Інтернаука". Серія: "Юридичні науки"/Б, 2024. № 5. С. 143–151.
3. Лацько А. В. Особливості застосування інших кримінально-правових засобів порушення правил охорони вод. Юридичний науковий електронний журнал/Б, 2024. № 5. С. 391–394.
4. Лацько А. В. Юридико-кримінологічні фактори криміналізації порушень правил охорони вод. Юридичний вісник. Одеса: Гельветика/Б, 2024. № 3. С. 370–379
5. Лацько А. В. Суб'єктивні ознаки порушення правил охорони вод. Knowledge, Education, Law, Management, 2024. № 4 (64). С. 142–148.
6. Лацько А. В. Латентність екологічної злочинності. Протидія злочинності і корупції: зб. тез Міжнародної наукової конференції з кримінології для студентів, аспірантів та молодих вчених (м. Харків, 16 листопада 2021 р.). Х.: Юрайт, 2021. С. 203–204.
7. Лацько А. В. Засади кримінологічного аналізу порушення правил охорони вод. Юридична осінь 2021 року: зб. тез доповідей та наук. повідомл. учасників міжнар. наук.-практ. конф. молодих учених (м. Харків, 18 листоп. 2021 р.). Х., 2021. С. 273–276.
8. Лацько А. В. Проблема екоциду як екологічного злочину. Теорія та практика сучасної юриспруденції: матеріали наук.-практ. конф., випуск I (м. Харків, 25 грудня 2022 р.). Х., 2022. С. 144–146.
9. Лацько А. В. Криміногенна детермінація кримінальних правопорушень проти довкілля. Актуальні питання та перспективи розвитку кримінального права, кримінології та судочинства: матеріали Всеукраїнської наук.-практ. конф., присвяченої 200-річчю з дня народження Френсіса Гальтона (м. Київ, 20 трав. 2022 р.). К.: ДУІТ, 2022. С. 53–56.
10. Лацько А. В. Кримінологічний аналіз особи при вчиненні кримінальних правопорушень проти довкілля. Актуальні проблеми сучасної науки в дослідженнях молодих учених, курсантів та студентів в умовах воєнного стану: тези доп. Всеук. наук.-практ. конф. (м.Харків, 22 червня 2022 р.). Х.: ХНУВС, 2022. С. 252–254.
11. Лацько А. В. Правові основи запобігання кримінальним правопорушенням у сфері охорони водних ресурсів України. Джерела права в наукових юридичних дослідженнях: тези доповідей Другого аспірантського круглого столу за курсом «Форми (джерела) права» (м. Харків, 17 червня 2022 р.). Х., 2022. С. 43–46.
12. Лацько А. В. Суб'єкт кримінального правопорушення проти довкілля. Актуальні питання розвитку галузей науки: матеріали I Міжнародної наукової конференції, (м. Чернігів, 12 травня, 2023 р.). Вінниця: Європейська наукова платформа, 2023. С. 82–83.
13. Лацько А. В. Кримінально-правова характеристика порушення правил охорони вод (водних об'єктів). Theoretical and practical scientific achievements: research and results of their implementation: збірник наукових праць «SCIENTIA» за мат. IV Міжнародної науково-теоретичної конференції (м. Піза, 07 квітня 2023), 2023. С. 59–63.
14. Лацько А. В. Криміногенна детермінація кримінальних правопорушень проти довкілля. II Міжнародна конференція «Людина, кримінологія, наука». Конференція присвячена 40- річчю діяльності в галузі освіти й науки та 65-річчю життя кримінолога Бужора Валерія Георгійовича(м. Кишинів 24 березня, 2023 р.); Omul, criminologia, știința. Chișinău. Republica Moldova. Vol. 1. 2023. P. 771–775.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Планується до впровадження

Зв'язок з науковими темами: 0111U000959

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Лукашевич Сергій Юрійович
2. Serhii Y. Lukashevych

Кваліфікація: к. ю. н., доц., 12.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-8386-6237

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського "Харківський авіаційний інститут"

Код за ЄДРПОУ: 02066769

Місцезнаходження: вул. Чкалова, буд. 17, Харків, Харківський р-н., 61070, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Пономаренко Юрій Анатолійович
2. Yuri Ponomarenko

Кваліфікація: д. ю. н., доц., 12.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-1030-1072

Додаткова інформація: <https://scholar.google.com.ua/citations?user=bkNVDEMAAAAJ&hl=ru>

Повне найменування юридичної особи: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Код за ЄДРПОУ: 02071139

Місцезнаходження: вул. Пушкінська, буд. 77, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Шульга Андрій Михайлович

2. Andrii Shulha

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-3745-4869

Додаткова інформація: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57219519126>;

<https://scholar.google.com/citations?hl=ru&user=RfVLY2EAAAAJ>

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет внутрішніх справ

Код за ЄДРПОУ: 08571096

Місцезнаходження: пр-т Л. Ландау, 27, Харків, Харківський р-н., 61080, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство внутрішніх справ України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Письменський Євген Олександрович

2. Yevhen O. Pysmenskyi

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-7761-7103

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Заклад вищої освіти "Університет короля Данила"

Код за ЄДРПОУ: 24684167

Місцезнаходження: вул. Євгена Коновальця, буд. 35, Івано-Франківськ, 76018, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Оболенцев Валерій Федорович

2. Valerij F. Obolentsev

Кваліфікація: к. ю. н., доц., 12.00.09

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-2172-5441

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Код за ЄДРПОУ: 02071139

Місцезнаходження: вул. Пушкінська, буд. 77, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Шепітько Михайло Валерійович

2. Mykhailo V. Shepitko

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-7164-8037

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Код за ЄДРПОУ: 02071139

Місцезнаходження: вул. Пушкінська, буд. 77, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Орловський Руслан Семенович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Орловський Руслан Семенович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Лейба Людмила Василівна

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна